

Міністерство освіти і науки України
Консерваторія імені Дезідера Кардоша
Білоруський державний університет культури і мистецтв
Київський національний університет культури і мистецтв
Факультет хореографічного мистецтва

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ КУЛЬТУРІ
(ДО 50-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ХОРЕОГРАФІЇ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ)

(м. Київ, 25 квітня 2020 року)

Міністерство освіти і науки України
Консерваторія імені Дездера Кардоша
Білоруський державний університет культури і мистецтв
Київський національний університет культури і мистецтв
Факультет хореографічного мистецтва

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції

**ТРАДИЦІЇ ТА НОВАЦІЇ В ХОРЕОГРАФІЧНІЙ КУЛЬТУРІ
(ДО 50-РІЧЧЯ КАФЕДРИ ХОРЕОГРАФІЇ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ)**

(м. Київ, 25 квітня 2020 року)

Київ
Видавничий центр КНУКІМ
2020

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Київського національного університету культури і мистецтва
(протокол № 10 від 26 травня 2020 р.)*

Традиції та новаті в хореографічній культурі (до 50-річчя кафедри хореографії Київського національного університету культури і мистецтв : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська, ред. Т. В. Кунці], м. Київ, 25 квітня 2020 р. – Київ : КНУКІМ, 2020. – 122 с.

Збірник укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Традиції та новаті в хореографічній культурі (до 50-річчя кафедри хореографії Київського національного університету культури і мистецтв)», проведеної 25 квітня 2020 року факультетом хореографічного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.

До збірника увійшли статті й тези доповідей з актуальних питань хореографічної культури, зокрема, таких, як: становлення та розвиток науково-творчої хореографічної школи Київського національного університету культури і мистецтв; формування національних традицій в сучасній танцювальній культурі України; традиції та новаті різновиди, напрями, стилі хореографії в сучасному соціокультурному просторі; власності традицій та новаті у хореографічній новітні.

Для науковців, мистецтвознавців, культурологів, викладачів, аспірантів і студентів гуманітарних спеціальностей.

Автори статей відповідають за достовірність і вірогідність викладеного матеріалу, за належність поданого матеріалу їм особисто, за правильне цитування джерел та посилання на них.

Думки авторів можуть не збігатись із позицією упорядника та редактора.

© Київський національний університет
культури і мистецтв, 2020
© Автори, 2020

РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТВОРЧА ШКОЛА КАФЕДРИ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА КНУКІМ

Бігус Ольга Олегівна	Спадкоємність поколінь на факультеті хореографічного мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв.....	7
Цветкова Лариса Юрївна	«Вдячність кризь десятиліття» (педагоги-фундатори кафедри хореографії Київського державного інституту культури).....	12
Чурпіга Тетяна Миколаївна	Творчий норев Миколи Третубова – танцівника, балетмейстера, педагога.....	17
Гутник Ірина Миколаївна	Олександр Колосок: душею – до танцю, серцем – до педагогіки.....	21
Білаш Ольга Сергіївна	Творчий феномен Аніко Рехвіашвілі.....	24
Вишотравка Людмила Іванівна	Внесок Аніко Рехвіашвілі у розвиток хореографічного мистецтва України на рубежі XX–XXI століть.....	28
Підлипська Аліна Миколаївна	Актуалізація діяльності кафедри народної хореографії КНУКІМ у другій половині 10-х рр. XXI ст.	31
Леонідова Марина Сергеевна	Из КНУКІМ – в Высшую Академию танца имени Алисии Алонсо в Испании.....	34
Морохович Мирослав	Випускники КНУКІМ – провідні фахівці хореографічного мистецтва Словаччини.....	35

РОЗДІЛ 2. МИСТЕЦЬКІ ТА ПЕДАГОГІЧНІ ХОРЕОГРАФІЧНІ СТУДІЇ

Чепалов Олександр Іванович	Сучасні аспекти теоретичної спадщини Ж.-Ж. Новерра.....	39
Саргсян Назеник Гагиковна	Опыт анализа хореографического опуса посредством терминов, применяемых в музыковедении.....	44
Гутковская Светлана Вячеславовна	Дисципліна «Искусство балетмейстера» из цикла подготовки хореографа в Белорусском государственном университете культуры.....	50

Литвиненко Віктор Андрійович Особливості акторської школи Павла Вірського	54
Підлипський Андрій Ігорович Соціокультурні та мистецькі чинники становлення та розвитку народно-сценічної хореографії в Україні.....	56
Петрик Олег Олегович Роль Ірини Красногорової у становленні виконавської балетної школи Львівського оперно-балетного театру	59
Лук'яненко Катерина Аркадіївна Однокатні балети провідних українських постановників як сенсово-змістовна квінтесенція музики (60–70-ті рр. ХХ ст.).....	61
Карандеева Олена Ігорівна Творча династія Писаревих: внесок у розбудову українського балетного мистецтва	65
Данилюк Уляна Ігорівна Танцювальні студії Києва початку 20-х рр. ХХ ст. у спогадах С. Лифаря	69
Павлюк Тетяна Сергіївна Балетна хореографія кінця ХХ – початку ХХІ століття: сучасний стан та тенденції розвитку	72
Коба Мирослав Євгенович «Енергетична виразність» латиноамериканських танців	74
Ходяковська Людмила Францівна Функціонування хореографічного колективу в умовах карантину.....	78
Остронська Каріна Володимирівна Авторська програма хореографічного виховання дітей та молоді в народному художньому колективі ансамблі танцю «Щасливе дитинство» Харківського обласного нагляду дитячої та юнацької творчості.....	81
Коресандович Наталя Миколаївна Методи музичного оформлення хореографічних занять.....	84
Черкес Людмила Олександрівна Роль акторської майстерності в хореографічному мистецтві.....	86
Ситченко Катерина Володимирівна Хореографія та льодові шоу-програми.....	88
Фільмонова-Златогурська Євгенія Станіславівна Проблема біполярності розвитку хореографічного мистецтва в Україні	90
Федотова Наталя Володимирівна Танець контемпорарі в сучасній культурі України як предмет наукового дослідження	93

Матвєєва Катерина Вікторівна До проблеми формування танцівника сучасної хореографії.....	96
--	----

Літовченко Олена Андріївна Роль соціальних факторів у розвитку хореографічного мистецтва.....	100
---	-----

РОЗДІЛ 3. ХОРЕОГРАФІЧНЕ МИСТЕЦТВО СУЧАСНОСТІ: СТУДЕНТСЬКІ РЕФЛЕКСІ

Тригорчук Анастасія Вікторівна Народно-сценічна хореографія в сучасній Україні: мистецькі, педагогічні, організаційні аспекти.....	103
Лазарюк Вікторія Валеріївна Хороводи й хороводні танці в репертуарі професійних колективів України.....	106
Батурко Альона Миколаївна Класичний танець на початку ХХІ століття.....	109
Ільченко Ірина Ігорівна Змагальні та показові виступи пар спортивного балетного танцю в умовах сучасності.....	111
Микитчук Оксана Мирославівна Новітні тенденції в балетній хореографії	113
Печененко Людмила Сергіївна Відображення проблем віртуального спілкування в хореографічному мистецтві.....	115
Стеценко Владислава Сергіївна Хіп-хоп культура: вектори сучасного розвитку	118

Якщо говорити про світовий рівень льодових шоу, то варто наголосити, що найяскравіші льодові прем'єри продюсує компанія «Стейдж Ентертейнмент» (Амстердам, Нідерланди), яка відомою за постановками мюзиклів «Matma Mia!», «Красуня і Чудовисько», «Золото», «Звуки музики», «Русалочка». Різні музичні спектрали від «Стейдж Ентертейнмент» демонструють певні стилістичні пріоритети, виражають спільність художніх рішень, пов'язаних із стійкими контактами з десятима відомими дітьми мистецтва. Цим льодовим виставам властива гіпернадмірність засобів і особлива розкіш оформлення, феєричні спецэффекти.

Значної популярності льодові шоу на пострадянському просторі набули із початком з 2006 року транслювань на першому телевізійному каналі Росії льодових шоу «Зірки на льоду», «Льодовиковий період», «Лід та подум'я» та інших під керівництвом Іллі Авербуха. У них шоу поряд із відомими фігуристами брали участь популярні актори, музиканти, ведучі та ін. Шоу продемонстрували значний потенціал використання хореографічного мистецтва для створення показових програм фігуристів, стимулювали балетмейстерську думку у сфері хореографічних мініатюр.

У сучасній культурі через активне проникнення хореографічних та техніко-естетичних компонентів формуються якісно нові художні норми і мистецькі цінності, які активно стимулюють людське мислення та життєтворчість.

Список використаних джерел

1. Цебенко І. Балет на льоду. *Енциклопедія сучасної України*. URL : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=41212 (дата звернення : 19.02.2020).
2. Bobrin Ice Theatre. URL : <http://www.ice-theatre.com/en> (дата звернення : 19.02.2020).

Філімонова-Злагогурська Євгенія Станіславівна,
аспірантка кафедри режисури та хореографії

*Львівського національного університету
імені Івана Франка,
викладач кафедри хореографії Вінницького коледжу
культури та мистецтв ім. М. Д. Леонтовича, Вінниця*

ПРОБЛЕМА БІСПОЛЯРНОСТІ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА В УКРАЇНІ

Стрімкий процес глобалізації та, як результат, інтеграція української національної культури у світове культурне середовище створює умови для двох діаметрально протилежних, біполярних тенденцій у хореогра-

фічному мистецтві України. З одного боку, стрімко розповсюджують різноманітні напрями західної моделі сучасної хореографії в Україні з іншого боку, спостерігається певний спад популярності українського народного хореографічного мистецтва [4, 120]. Відповідно, актуальність глибоке вивчення українського хореографічного мистецтва.

Серед сучасних науковців, що досліджують аналогічну проблему культури українського народного хореографічного мистецтва, можна назвати В. Нечитайла, який виявляє основні тенденції розвитку народного хореографічного мистецтва України в сучасному соціокультурному процесі [2, 88]. Також актуальною є наукова публікація Т. Шутяка, де зроблено спробу виявлення чинників, що впливають на зниження цікавості до народного хореографічного мистецтва [4, 147–149].

Погоджуємося з В. Нечитайлом у тому, що народний танець є одним чинником формування національно-культурної ідентичності важливим елементом збереження й передавання національно-культурних цінностей [2, 88], та Т. Шутяком у питанні хибного впливу масової популяризації західного сучасного танцю на теренах України [4, 120].

Більшість танцювальних телевізійних проєктів, які викликають цікавленість пересічних громадян, мають істотний вплив на формування хореографічних вподобань українського глядача та популяризацію сучасної та балетної хореографії. Сучасна хореографія, що презентує ся сьогодні українському глядачу у вигляді різноманітних танцювальних проєктів із допомогою засобів масової інформації, містить велику кількість акробатичних та пластичних елементів. Вона вражає своєю видовищністю та викликає захоплення у глядача. А виняткові фізичні можливості, що демонструють виконавці, формують у глядача бажання долучитися до ефектного дійства безпосередньо або опосередковано, наприклад, залучити до цього виду мистецтва власних дітей. Такий вплив впливає на глядача й надзвичайно приваблива балетна хореографія, з її яскравими костюмами та потужним емоційним наповненням виконавців [3, 102–104].

Часто можна спостерігати участь у таких танцювальних проєктах і професійних танцівників. Присутність іноземних експертів на цих шоу потужно впливає на стандарти оцінювання танцівників, а збільшення прагнення його учасників відповідати цим стандартам, що викликає переосмислення власного хореографічного бачення виконавців задля відповідності стандартам. З іншого боку, вивчаючи більш глибоко професійно різні напрями сучасної хореографії, кожен танцівник розширює власний виконавський діапазон для втілення власного хореографічного експерименту. Це, безумовно, цікавить молодих, творчих, креативних танцівників, що бажують розвиватися в цьому напрямі та глибоко пов'язати з цим свою майбутню професійну діяльність. Окрім того, деякі аматорів сучасна хореографія дає можливість творчої реалізації та емоційного вивільнення. Тому сучасна хореографія популярна серед дітей та молоді [4, 120].

Народне хореографічне мистецтво з його багатотисячовою історією створило умови для розвитку самодіяльних хореографічних колективів, що було особливо актуальним у середині ХХ ст. Політична та економічна ситуація в державі у той час сприяла закладенню міцного підґрунтя розвитку професійного мистецтва художньої самодіяльності у сфері хореографії. Основною метою такої державної політики було впровадження спеціальної державної ідеології в мистецтво через залучення широких мас до участі у культурному житті країни, популяризація досягнень і демонстрація успіхів творчих колективів та зростання ролі народного хореографічного мистецтва як одного з найважливіших засобів виховання молоді [1, 147]. І сьогодні в Україні функціонує велика кількість аматорських колективів, професійних ансамблів пісні й танцю, та, зокрема, найвідомішого колективу, який за радянських часів мав назву Державний ансамбль танцю УРСР, а тепер – Національний заслужений академічний ансамбль танцю України імені Павла Вірського [1, 148].

На превеликий жаль, сьогодні ми бачимо певний спад участі держави у розвитку українського народного танцю. Культура потребує фінансування. Амагорське народне хореографічне мистецтво розвивається, здебільшого, за кошти його учасників, і лише частково за державний кошт. Професійне хореографічне мистецтво, яке фінансується державою, не викликає зацікавленості у молодих, перспективних виконавців через низький рівень оплати праці. Важливим питанням у вирішенні цієї ситуації є популяризація українського народного танцю як однієї із важливих складових української культури та переорієнтація державної політики на підтримання національної культури та народного хореографічного мистецтва зокрема. Адже, попри процес глобалізації, зацікавленість у народному танці серед населення виникає і сьогодні. Народне хореографічне мистецтво є одним із найефективніших засобів виховання молодого покоління, а також збереження та передавання культурної та духовної спадщини.

Великий вплив на становлення та розвиток української народної хореографії справили праці видатних теоретиків та практиків, серед них: К. Василенко, П. Вірський, В. Авраменко, Р. Герасимчук, Ю. Станішевський. Надзвичайно важливого значення у розвитку сучасного українського хореографічного мистецтва в культурологічному та мистецтвознавчому аспектах набувають дисертації сучасних науковців: В. Шкоріпенка, О. Бойко, С. Лепкої, О. Мерлянової та інших [2, 89–91]. Це створює міцне теоретичне та науково-практичне підґрунтя для існування цього виду мистецтва та можливості його розвитку без ризику занепаду в сучасних соціокультурних умовах та в умовах стрімкої інтеграції західного сучасного хореографічного мистецтва в український культурний простір.

Отже, головним завданням у подоланні негативних наслідків біполярності у хореографічному мистецтві України в умовах сучасної глобалізації є відновлення потужного підтримання держави різних видів

українського мистецтва, в тому числі й народного хореографічного створення сприятливих умов для їх наукового дослідження та збереження духовної культури як засобу української національної самодіяльності у світовому культурному просторі. Це дасть можливість, одного розвитку сучасного хореографічного мистецтва в Україні та зростання й популяризації українського народного танцю.

Список використаних джерел

1. Жиров О. Розвиток українського хореографічного мистецтва в післявоєнній відбудові. *Педагогічні науки*. 2009. Вип. 2. С. 146–160. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pepa_2009_2_29 (дата звернення: 20.04.2020).
2. Нечитайло В. Народне хореографічне мистецтво України у соціокультурних умовах сьогодення. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2017. Вип. 2. С. 88–93. URL : http://nckkadrii.gov.ua/UJRN/vdakkkm_2017_2_20 (дата звернення: 20.04.2020).
3. Павлюк Т. Бальна хореографія в сучасному медійному просторі. *Культура і сучасність*. 2018. №2. URL : https://nauk.kkkm.edu.ua/ima-vidatnyu/KiS/KiS_2_2018-5-2.pdf (дата звернення: 20.04.2020).
4. Шкутяк Т. Проблематика зниження інтересу до народного танцю в умовах популяризації сучасного хореографічного мистецтва. *Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. С. Мистецтво*. 2014. Вип. 14. С. 120–124.

Фелотова Наталя Володимирівна
аспірантка Київського національного університету культури і мистецтва, І

ТАНЕЦЬ КОНТЕМПОРАРІ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ УКРАЇНИ ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Сучасна культура охоплює всі види діяльності людини, серед яких важливе місце посідає мистецтво. Сучасне хореографічне мистецтво в умовах динамічного розвитку всіх сфер життя зазнає суттєвих змін і перетворень. Сучасний танець, набувши значної популярності у сфері активно розвивається, усе більше людей зацікавлюється танцем контемпорарі. Однак цей феномен досить рідко потрапляє до кола наукових інтересів культурологів та мистецтвознавців.

Часто термін «contemporary dance» ототожнюється із терміном «сучасний танець». Безумовно, у перекладі з англійської мови «contemporary dance» – це сучасний танець, однак «сучасний танець» це ширше поняття, тому для цього дослідження буде доцільно позначити